

**Қазақстан Республикасы ІІМ
Б.Бейсенов атындағы Қарағанды академиясы
Заң институты
Азаматтық-құқықтық пәндер кафедрасы**

**«БЕКІТЕМІН»
Академия бастығының
ғылыми жұмыс жөніндегі
орынбасары з.ғ.к.
полиция полковнигі
_____ О.Т.Сейтжанов**

2019 ж. «__» _____

**ЕPRK 2238 «Қазақстан Республикасының экологиялық құқығы»
пәні бойынша
жұмыстық оқу бағдарламасы(SYLLABUS)**

5B030300 – «Құқық қорғау қызметі» мамандығына

оқыту нысаны: күндізгі
курс: 3
семестр: 6
кредит саны: 1
дәрістер: 7
семинарлар: 8
КООЖ: 15
КӨЖ: 15
Экзамен: 25

Қарағанды 2019

**ЕPRK 2240 «Қазақстан Республикасының экологиялық құқығы»
пәні бойынша жұмыстық оқу бағдарламасы(SYLLABUS) 5B030300–
«Құқық қорғау қызметі» мамандығына.**

Құрастырушы: Қазақстан Республикасы ІІМ Б.Бейсенов атындағы
Қарағанды академиясы азаматтық-құқықтық пәндер кафедрасының оқытушысы
Арман Есенгелдіұлы Туткушев.

Азаматтық-құқықтық пәндер кафедрасының 11.06. 2019 ж. айындағы
отырысында № 11 хаттамамен қаралды.

**Азаматтық-құқықтық пәндер
кафедрасының бастығының
полиция майоры**

Д.К.Райбаев

ОӘК отырысында қаралды _____
№ __ хаттама 20 __ ж « __ » _____

**© Қазақстан Республикасы ІІМ Б. Бейсенов атындағы Қарағанды
академиясы**

2.1. Негізгі ақпарат:

1. Шифр және мамандық атауы	«5В030300– Құқық қорғау қызметі»
2. Курс, семестр	2 курс, 4 семестр
3. Пән циклі	Таңдау компоненті . EPRK 2208
4. Кредит саны	1
5. Сабақ өткізілетін орын	Оқу аудиториясы, дәріс залы
6. Дәріс жүргізуші	Қазақстан Республикасы ІІМ Б. Бейсенов атындағы Қарағанды академиясы азаматтық-құқықтық пәндер кафедрасының оқытушысы полиция капитаны заң ғылымдарының магистрі А.Е. Туткушев. ұ.т. 8 708 522 85 09 Жұмыс телефон: 30-33-80
7. Қалған сабақ түрлерін жүргізетін оқытушылар	Қазақстан Республикасы ІІМ Б.Бейсенов атындағы Қарағанды академиясы азаматтық-құқықтық пәндер кафедрасының оқытушысы полиция капитаны заң ғылымдарының магистрі А.Е. Туткушев. ұ.т. 8 708 522 85 09 Жұмыс телефон: 30-33-80

2.2. Пререквизиттары:

«Қазақстан Республикасы экологиялық құқық» пәнін меңгерудің алдында «Мемлекет және құқық теориясы», «Азаматтық құқық», «Қылмыстық құқық», «Конституциялық құқық», «Әкімшілік құқық» және «Еңбек құқығы» курстарын меңгеру қажет.

2.3. Постреквизиттары: «Қазақстан Республикасы экологиялық құқықты қамтамасыз етудің проблемалары» тәжірибеде заңнама нормаларын қолдануға байланысты іс жүргізушілік циклдың пәндерін одан әрі меңгеру үшін база болып табылады.

2.4. Пәннің қысқаша мазмұны:

ҚР ІІМ Жоғарғы оқу орындары жүйесіндегі оқу жоспарына сәйкес экологиялық құқық пәні оқытылатын пәндердің бірі ретінде қарастырылған. Табиғатты тиімді пайдаланудағы қоршаған табиғи ортаны қорғауды мелекет және жеке тұлға немес заңды тұлғалардың экологиялық құқықтық қатынастардағы қоғамдық реттелуі пәнді оқытудың аталған курсы бойынша нормалары болып табылады.

Аталған пәнді оқытудың негізінен екі мақсаты бар: Бірінші табиғи қоршаған ортаны қорғаудағы кәсіби білім дайындығы, басқада тапсырмалардың тәжірибелік шешімі, ал екіншіден экологиялық құқықтық

тәрбие.

Экологиялық құқықты оқытудың мақсаты жоғары білікті мамандарды даярлау, **табиғи қоршаған ортаны табиғи ресурстарды тиімді пайдалануды игеруге үйрету.**

Тема № 1. Экологиялық құқық саласы ретінде.

Тема № 2 Қазақстан Республикасының табиғи ресурстарына меншік құқығы.

Тема №3 Қоршаған табиғи ортаны және табиғатты пайдаланудың механизімі.

Тема №4 Қазақстан Республикасы ІО экологиялық қызметі.

Тема № 5 Жерді пайдаланумен қорғаудың құқықтық режимі.

Тема № 6 Жер қойнауы және суды пайдаланудың құқықтық режимі.

Тема № 7.Жануарлар әлемін қорғау және пайдаланудың құқықтық режимі.

Тема № 8. Атмосфералық ауаны құқықтық қорғау. Экологиялық қолайсыз аумақтардың құқықтық режимі.

2.5. Пән бойынша тапсырмаларды орындау және тапсыру кестесі:

№ Тақырыптар бойынша ЖОБ	Жұмыс түрлері	Тақырыптың мазмұны мен мақсаты	Ұсынылатын әдебиетте рге сілтеме жасау	Бақылау нысаны (рейтинг шкалаға сәйкес)	Балл (рейтинг шкалаға сәйкес)	Есеп беру нысаны	Тапсыру мерзімі
1	2	3	4	5	6	7	8
1-2	Семинарлық сабаққа дайындық	Мақсаты-теориялық сабақты бекіту Тапсырмалары: 1.Тақырыпқа қатысты басты әдебиеттерді игеру. 2. Қосымша әдебиеттер мен танысу. 3.Алда болатын семинар сұрақтарына қысқаша дәрістерді конспектілеп дайындалу	1, 4-10, 27, 97-107	Сұрау Рефераттар Тестілеу	1-100	Сұрау Реферат Конспект	

	ҚОӨЖ-на дайындығы	Мақсаты-Есепті шешкенде теориялық материалдарды шешуге қолдануды үйрену Есептердің шешімі	1-10, 24-25	Сұрау	1-100	Есептердің жазбаша жауабы	
3	Семинарлық сабаққа дайындық	Мақсаты-теориялық материалдарды бекіту Тапсырма: 1.Тақырып бойынша негізгі әдебиеттерді игеру. 2.Қосымша әдебиеттермен танысу. 3.дебатқа дайындық	1-10, 16, 27, 97-105, 108	Дебаттар	1-100	Сарапшы хаттама	
	ҚОӨЖ-на дайындық	Мақсаты-Іскерлік ойын барысында нормативті актілер теориялық материалдарды игеруде қолдану Тапсырма: Іскерлік ойынға дайындық	1-10, 24-25	Case-study қолданудағы іскерлік ойын	1-100	Кейс жауаптары	
4	Семинарлық сабаққа дайындық	Мақсаты теориялық материалдарды бекіту Тапсырма: 1.Тақырып бойынша негізгі әдебиеттерді игеру. 2. Қосымша әдебиеттермен танысу. 3.Алдын ала болатын семинар сұрақтарына қысқаша дәріс және конспект дайындау.	1, 4-10, 27, 97-105	Рефераттар Тестер сұрау	1-100	Рефераттар мен Конспектілердің жауабы	

	КОӨЖ-на дайындық	Мақсаты – есептерді шешу барысында экологиялық заңнамалардың қолданылуын игеру: есептердің шешімі	1-10, 24-25	сұрау	1-100	есептің жазбаша жауабы	
5	Семинарлық сабаққа дайындық	Мақсаты – Теориялық материалдарды бекіту. есептер: 1. тақырып бойынша негізгі әдебиеттерді игеру. 2. Қосымша әдебиеттермен танысу. 3. Пресс-конференцияға дайындалу	1, 4-10, 14-15, 27-38, 97-107,	Сұрақтар	1-100	Жауабы	
	КОӨЖ-на дайындық	Мақсаты - есептерді шешу барысында нормативті актілерді қолдануды игеру: есептердің шешімі	1-10, 24-38	сұрау	1-100	Жауап есептердің жазбаша шешімі	
6	Семинарлық сабаққа дайындық	Мақсаты – Теориялық материалдарды бекіту: 1. Тақырып бойынша негізгі әдебиеттерді игеру. 2. Қосымша әдебиеттермен танысу. 3. Ғылыми презентация мен жобаларына дайындық	12-14, 24, 37-43, 97-102, 109-111	Ғылыми проектінің сұрақтарын қорғау	1-100	Ғылыми презентациялардың жауаптары	
	КОӨЖ-на дайындық	Мақсаты – Есептерді шешу	1-10, 12-14, 24-25,	Сұрау	1-100	Сұрақтардың	

	қ	барысында нормативті актілерді қолдануды үйрену Тапсырма: есептердің шешімі	37-46			жазбаша жауабы	
		Мақсаты – Теориялық материалдарды бекіту Тапсырма: 1. Тақырып бойынша негізгі әдебиеттерді игеру. 2. Қосымша әдебиеттермен таныс 3. дөңгелек үстелге дайындық	12-14, 24, 37-43, 97-102, 109-111	дөңгелек үстел сұрақтары	1-100	жауабы	
	КОӨЖ-на дайындық	Мақсаты- Іскерлік ойында нормативті актілерді қолдануды үйрену. Тапсырма: іскерлік ойынға дайындық	1, 4, 9, 12, 24, 25, 38, 44-46, 87	Іскерлік ойын	1-100	Жағыдайды шешу жауабы	
7	Семинарлық сабаққа дайындық	Мақсаты – теориялық білімді бекіту. Тапсырма: 1. тақырып бойынша негізгі әдебиеттермен танысу . 2. Қосымша әдебиеттермен таныстыру. 3. Алдын ала болатын семинар сұрақтарына қысқаша дәріс және конспект дайындау. .	1-10, 24-26, 44-49, 84-89, 97-105, 112-120, 131	Сұрау Реферат Тестілеу	1-100	Конспект Жауаптары	

	КОӨЖ-на дайындық	Мақсаты – тапсырмаларды шешу барысында нормативті актілерді қолдануды игеру: тапсырмалардың шешімі	1-10, 24-26, 44-49, 84-89	Сұрау	1-100	тапсырмалардың жазбаша жауабы	
	семинарлық сабаққа дайындық	Мақсаты – теориялық материалдарды бекіту. тапсырма: 1. негізгі әдебиеттерді игеру. 2. қосымша әдебиеттермен танысу. 3. дөңгелек үстелге дайындық	1-10, 24-26, 44-49, 84-89, 97-105, 112-120, 131	Дөңгелек үстел сұрақтары	1-100	Жауабы	
	КОӨЖ-на дайындық	Мақсаты – іскерлік ойын барысында нормативті құқықтық актілерді игеру. Тапсырма: іскерлік ойынға дайындығы	1, 4, 9-12, 24, 25, 38, 44, 46, 85, 86, 88	Іскерлік ойын	1-100	тапсырмалардың шешімі жауабы	
8	семинарлық сабаққа дайындық	Мақсаты – Теориялық материалдарды бекіту. тапсырма: 1. тақырып бойынша негізгі әдебиеттерді игеру. 2. қосымша әдебиеттермен танысу. 3. дебатқа дайындық	1-5, 16, 47-58, 97-100, 103-105, 108, 115, 116, 121-129	Дебат	1-100	Сарапшының хаттамасы	
	КОӨЖ-на дайындық	мақсаты – іскерлік ойын барысында нормативті құқықтық актілерді игеру.	1-5, 16, 24-25, 47-58	Case-study қолданудағы іскерлік	1-100	кейс шешімі жауаптары	

		Тапсырма: іскерлік ойынға дайындық		ойын			
9	семинарлық сабаққа дайындық	Мақсаты – Теориялық материалдарды бекіту. Тапсырма: 1. тақырып бойынша негізгі әдебиеттерді игеру. 2. қосымша әдебиеттермен танысу. 3. Алдын ала болатын семинар сұрақтарына қысқаша дәріс және конспект дайындау.	1, 4, 6, 24-25, 28-30, 32, 59-62, 97-100, 103-105, 130	Сұрау Реферат Тестілеу	1-100	Реферат Конспекті лердің жауабы	
	КОӨЖ-на дайындық	Мақсаты – Теориялық материалдарды бекіту. іскерлік ойын барысында нормативті актілерді қолдана білуді игеру. тапсырма: іскерлік ойынға дайындалу	1, 4, 6, 24-25, 28-30, 32, 59-62	Case-study қолданудағы іскерлік ойын	1-100	кейс шешімі мен жауабы	
10	семинарлық сабаққа дайындық	Мақсаты – Теориялық материалдарды бекіту. Тапсырма: 1. тақырып бойынша негізгі әдебиеттерді игеру.. 2. қосымша әдебиеттермен танысу. 3. Пресс-конференцияға дайындық	1, 4, 7, 33, 63-73, 97-100, 103-105, 116, 131	Сұрақтары	1-100	жауаптары	
	КОӨЖ-на дайындық	Мақсаты – тапсырмаларды шешу барысында	1, 4, 7, 33, 63-73	Сұрау	1-100	тапсырмалардың жазбаша	

	қ	нормативті құқықты актілерді игеру тапсырма: тапсырмалардың шешімі				жауабы	
11	семинарлық сабаққа дайындық	Мақсаты – Теориялық материалдарды бекіту. Тапсырма: 1. тақырып бойынша негізгі әдебиеттерді игеру. 2. қосымша әдебиеттермен танысу.. 3. Алдын ала болатын семинар сұрақтарына қысқаша дәріс және конспект дайындау.	1, 4, 8, 22, 24-25, 34, 75-84, 97-100, 103-105, 118	Сұрау Реферат Тестілеу	1-100	Реферат Конспект лердің жауабы	
	КОӨЖ-на дайындық	Мақсаты – тапсырмаларды шешу барысында нормативті құқықты актілерді игеру Тапсырма: іскерлік ойынға дайындық	1, 4, 8, 22, 24-25, 34, 75-84	Деловая игра	1-100	тапсырмалардың шешімі жауабы	
12	Семинарлық сабаққа дайындық	Мақсаты – Теориялық материалдарды бекіту. Тапсырма: 1. тақырып бойынша негізгі әдебиеттерді игеру.. 2. қосымша әдебиеттермен танысу.. 3. Алдын ала болатын семинар сұрақтарына	1, 4, 9, 24-25, 34-35, 44-46, 83, 85-89, 97-105, 114	Ғылыми проектердің сұрақтарын қорғау	1-100	Ғылыми презентация жобаларына жауабы	

		қысқаша дәріс және конспект дайындау..					
	КОӨЖ-на дайындық	Мақсаты – тапсырмаларды шешу барысында нормативті құқықты актілерді игеру Тапсырма: іскерлік ойынға дайындық	1, 4, 9, 24-25, 34-35, 44-46, 83, 85-86, 88-89	Іскерлік ойын	1-100	тапсырмалардың шешімі жауабы	
13,16	семинарлық сабаққа дайындық	Мақсаты – Теориялық материалдарды бекіту. Тапсырма: 1. тақырып бойынша негізгі әдебиеттерді игеру.. 2. қосымша әдебиеттермен танысу.. 3. Алдын ала болатын семинар сұрақтарына қысқаша дәріс және конспект дайындау...	1, 4, 22, 23, 24-25, 62, 97-100, 103-105	Сұрау Реферат Тестілеу	1-100	Реферат Конспект жауаптары	
	КОӨЖ-на дайындық	Мақсаты – тапсырмаларды шешу барысында нормативті құқықты актілерді игеру	1, 4, 22, 23, 24-25, 62	Сұрау	1-100	тапсырмалардың жазбаша жауабы	
14	семинарлық сабаққа дайындық	Мақсаты – Теориялық материалдарды бекіту. Тапсырма: 1. тақырып бойынша негізгі әдебиеттерді игеру.. 2. қосымша әдебиеттер	1, 4, 5, 10, 24-25, 44-46, 90, 97-100, 102-105, 114	Викторина Сұрақтары	1-100	Жауаптары	

		мен танысу.. 3. Алдын ала болатын семинар сұрақтарына қысқаша дәріс және конспект дайындау. Викторинаға дайындық.					
	КОӨЖ-на дайындық	Мақсаты – тапсырмаларды шешу барысында нормативті құқықты актілерді игеру	1-4, 5, 10, 24-25, 44-46, 90, 97-100, 102-105, 114	Іскерлік ойын	1-100	Тапсырмалардың шешімі жауабы	

2.6. Курс саясаты:

Курсанттарға қойылатын талаптар:

- сабаққа қатысу;
- КОӨЖ және КӨЖ, рейтингтер бойынша тапсырмаларды орындау, семинар сабақтарына жүйелі түрде дайындалу;
- сабақтарда белсенділік таныту;
- тапсырмаларды уақытында орындау;
- пәнді, курстың жекелеген тақырыптарын зерделеуде бастамашылық таныту.
- сабақтан кешігу және кетіп қалуға жол берілмейді;
- сабақ барысында ұялы телефонды қолданбау;

2.7. Ұсынылатын әдебиеттер тізімі

№№ п/п	Автор, атауы	Жылы, басылым орны
1. Нормативтік құқықтық актілер		
1.	Қазақстан Республикасы Конституциясы	30 тамыз 1995 жыл //Ақпараттық жүйе «ПАРАГРАФ» (өзгерістер мен толықтырулар 02.02.2018 ж.)
2.	Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексі (Жалпы бөлім)	27 желтоқсан 1994 ж. //Ақпараттық жүйе «ПАРАГРАФ» (өзгерістер мен толықтырулар 21.04.2016ж.
3.	Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексі (Ерекше бөлім)	1шілде 1999 ж. //Ақпараттық жүйе «ПАРАГРАФ». (өзгерістер мен толықтырулар 09.04.2016ж.

4.	Қазақстан Республикасы Экологиялық кодексі	9 қаңтар 2007 жыл //Ақпараттық жүйе «ПАРАГРАФ» (өзгерістер мен толықтырулар 25.04.2016ж.
5.	Қазақстан Республикасы Жер кодексі	20 маусым 2003 жыл //Ақпараттық жүйе «ПАРАГРАФ» (өзгерістер мен толықтырулар 08.04.2016ж.
6.	Қазақстан Республикасы «Жер қойнауы жер қойнауын пайдалану туралы» заңы	24 маусым 2010 жыл //Информационная система «ПАРАГРАФ» (өзгерістер мен толықтырулар 25.04.2016ж.
7.	Қазақстан Республикасы Су кодексі	9 шілде 2003 жыл //Ақпараттық жүйе «ПАРАГРАФ» (өзгерістер мен толықтырулар) 08.04.2016ж.
8.	Қазақстан Республикасы Орман кодексі	8 шілде 2003 жыл //Ақпараттық жүйе «ПАРАГРАФ» (өзгерістер мен толықтырулар 08.04.2016ж.
9.	Қазақстан Республикасы «Жануарлар әлемін пайдалану және өсімін молайту туралы» Заңы	9 шілде 2004 жыл //Ақпараттық жүйе «ПАРАГРАФ» (өзгерістер мен толықтырулар 29.03.2016ж.
10.	Қазақстан Республикасы «Ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы» Заңы	7 шілде 2006 жыл //Ақпараттық жүйе «ПАРАГРАФ» (өзгерістер мен толықтырулар 04.12.2015ж.
11.	Қазақстан Республикасы «Құқық қорғау қызметі туралы» Заңы	6 қаңтар 2011 жыл //Ақпараттық жүйе «ПАРАГРАФ» (өзгерістер мен толықтырулар 06.04.2016ж.
12.	Қазақстан Республикасы «ПО туралы» Заңы	23 сәуір 2014 жыл //Ақпараттық жүйе «ПАРАГРАФ»
13.	Қазақстан Республикасы «Күзет қызметі туралы» Заңы	Қазақстан 19 қазан 2000 жыл //Ақпараттық жүйе «ПАРАГРАФ». (өзгерістер мен толықтырулар 29.10.2015ж.
14.	Қазақстан Республикасы «Мемлекеттік бақылау және қадағалау туралы» Заңы	30 маусым 2010 жыл //Ақпараттық жүйе «ПАРАГРАФ» (өзгерістер мен толықтырулар 12.01.2012ж.
15.	Қазақстан Республикасы «Кеден ісі жөніндегі кодексі» (Кеден кодексі)	26 шілде 2007 жыл //Ақпараттық жүйе «ПАРАГРАФ» (өзгерістер мен толықтырулар 29.03.2016ж.
16.	Қазақстан Республикасы «Жылжымайтын мүлікті мемлекеттік қайта тіркеу» туралы Заңы	4 шілде 2009 жыл //Ақпараттық жүйе «ПАРАГРАФ» (өзгерістер мен толықтырулар 29.10.2015ж.

17.	Қазақстан Республикасы «Ұлттық қауіпсіздік» туралы Заңы	6 қаңтар 2012 жыл //Ақпараттық жүйе «ПАРАГРАФ» (өзгерістер мен толықтырулар 06.04.2016ж.
18.	Қазақстан Республикасы «Халықты радиоциялық қауіпсіздіктен қорғау» туралы Заңы	23 сәуір 1998 жыл //Ақпараттық жүйе «ПАРАГРАФ» (өзгерістер мен толықтырулар 12.01.2016ж.
19.	Қазақстан Республикасы «Атом энергиясын қолдану туралы» Заңы	14 сәуір 1997 жыл
20.	«Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігінің Мұнай-газ кешеніндегі экологиялық реттеу, бақылау және мемлекеттік инспекция комитеті» мемлекеттік мекемесінің және оның аумақтық органдарының ережелерін бекіту туралы	Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2014 жылғы 20 қазандағы № 62 бұйрығы
21.	"Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігінің Атомдық және энергетикалық қадағалау мен бақылау комитеті" мемлекеттік мекемесінің және оның аумақтық органдарының ережесін бекіту туралы	Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2014 жылғы 7 қазандағы № 42 бұйрығы.
22.	Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігінің Индустриялық даму және өнеркәсіптік қауіпсіздік комитеті" мемлекеттік мекемесі туралы ережені бекіту туралы	Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2014 жылғы 23 қазандағы № 97
23.	Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігінің Техникалық реттеу және метрология комитеті" мемлекеттік мекемесінің және оның аумақтық бөлімшелерінің ережелерін бекіту туралы	Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің м.а. 2014 жылғы 17 қазандағы № 91 бұйрығы.
24.	Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігі туралы ереже ;	22 маусым 2005 ж. //Ақпараттық жүйе «ПАРАГРАФ»
25.	Экологиялық құқық бұзушылықтарға қарсы күреске қатысу жөніндегі Ішкі істер органдарының жұмысын ұйымдастыру туралы нұсқаулық	Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2007 жылғы «10» мамыр №201 бұйрығымен бекітілген //Ақпараттық жүйе «Әділет»

26.	Қазақстан Республикасы ішкі істер органдары патрульді-бекеттік қызметінің қоғамдық тәртіпті сақтау және қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі нұсқаулығын жариялау туралы	28 қазан 2013 жыл // Ақпараттық жүйе «Әділет»
27.	Ішкі істер органдарының учаскелік полиция инспекторлары мен олардың көмекшілерінің қызметін ұйымдастыру жөніндегі ережені бекіту туралы № 282 бұйрығы	2010 жылғы 23 маусымдағы// Ақпараттық жүйе «Әділет»
28.	ҚР ПМ бұйрық № 73 «ҚР арнаулы күзет қызмет ПБтің арнаулы әскери ісіне лайықталған қорғау бөлімшелерін қызметтің ұйымының ережелерін бекіту туралы»	15 наурыз 2006 ж. //Ақпараттық жүйе «Әділет»
29.	«Қазақстанның Ішкі істер министрлігі Тапсырыс экологиялық құқық бұзушылықтың алдын алу және қарсы күрес мемлекеттік органдардың өзара іс-қимыл ережесін бекіту туралы» № 33 бұйрық	27 қаңтар 2010 ж. // Ақпараттық жүйе «Әділет»
30.	Атырау облысының Ішкі істер департаментінің бастығының «Балық қорларына қылмысты сұғу қарсы күрес бөлімінің бекіту туралы» №353 бұйрығы	30 мамыр 2009 ж. // Ақпараттық жүйе «Әділет»
31.	Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы заңнаманы бұзумен келтірілген зиянды өтеу мөлшерін бекіту туралы	2001 жылғы 4 қыркүйек // Ақпараттық жүйе «Әділет»
32.	Қазақстан Республикасының орман заңнамасын бұздан келтірілген залалдың мөлшерін есептеуге арналған базалық ставкаларды бекіту туралы	2007 жылғы 31 мамыр// Ақпараттық жүйе «Әділет»
33.	Соттардың кейбір экологиялық қылмыстар үшін жауаптылық жөніндегі заңнаманы қолдануы туралы	2004 жылғы 18 маусымдағы // Ақпараттық құқықтық жүйе «Әділет»
34.	Қазақстан Республикасының «жасыл экономикаға» көшуі жөніндегі тұжырымдама туралы президенттің жарлығы	30 мамыр 2013 жыл // Ақпараттық құқықтық жүйе «Әділет»
2. Негізгі әдебиеттер		
35.	Аубакирова Г.А. Гражданское право (Общая часть). Курс лекций	Қарағанда, 2010.

36.	Аубакирова Г.А. Гражданское право (Особенная часть). Курс лекций.	Караганда, 2010.
37.	Бекишева С.Д. Экологическое право Республики Казахстан.	Караганда: Арко, 2009.
38.	Бекишева С.Д. Экологическое право Республики Казахстан. Общая часть. Электронное пособие	Караганда: КА МВД РК, 2013.
39.	Бекишева С.Д. Экологическое право Республики Казахстан. Особенная часть. Электронное пособие	Караганда: КА МВД РК, 2014.
40.	Бекишева С.Д. Экологическое право Республики Казахстан.	Караганда: КА МВД РК, 2015.
41.	Бекишева С.Д. Экологическая деятельность правоохранительных органов Республики Казахстан	Караганда: Арко, 2001.
42.	Бекишева С.Д. Экологическая деятельность органов внутренних дел Республики Казахстан	Караганда: Арко, 2002.
43.	Жайлин Г.А. Гражданское право. Том 1.	Алматы, 2003.
44.	Жайлин Г.А. Гражданское право. Том 2.	Алматы, 2003.
45.	Гражданское право. Том 1- Учебник для вузов (академический курс) /Под ред. М.К. Сулейменова, Ю.Г. Басина.	Алматы, 2000.
3. Қосымша әдебиеттер		
46.	Абрамов В.А. Правовые и организационные основы деятельности вневедомственной охраны при органах внутренних дел: автореф. дисс. канд. юрид. наук.	Москва., 2001.
47.	Адельшин Р.Н. Договор поставки с участием органов внутренних дел: по законодательству России и Казахстана: автореф. дисс. канд. юрид. наук.	Казань, 2002.
48.	Волкогон А.В. Общество с ограниченной ответственностью: правовое положение и роль органов внутренних дел в обеспечении его деятельности: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук.	СПб, 2003.
49.	Воробьев А.И. Организация и правовые основы деятельности подразделений вневедомственной охраны при органах внутренних дел Российской Федерации по обеспечению охраны имущества физических лиц: автореф. дисс. канд.	Псков, 2011.

	юрид. наук.	
50.	Кокорин И.С. Гражданско-правовая ответственность за вред, причиненный применением физической силы, специальных средств и оружия сотрудниками органов внутренних дел: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук.	СПб, 2006.
51.	Косицин И.А. Правовые и организационные основы охраны особо важных объектов подразделениями вневедомственной охраны при органах внутренних дел: автореф. дисс. канд. юрид. наук.	Омск, 2001.
52.	Кулматов Т.Ш. Недействительность сделки по гражданскому праву и правовые средства органов внутренних дел по их предотвращению: Автореф. дисс. канд. юрид. наук.	М., 1996.
53.	Плюта А.В. Право оперативного управления в учреждениях органов внутренних дел: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук.	СПб, 2005.
54.	Рубанов С.А. Договор найма служебного жилого помещения с участием подразделений органов внутренних дел и их сотрудников: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук.	СПб, 2007.
55.	Ручкин О.Ю. Организационно-правовые аспекты участия органов внутренних дел Российской Федерации в договорных обязательствах: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук.	Москва, 1997.
56.	– Толчёнова Ю.В. Уголовная ответственность за нарушение авторских и смежных прав: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук.	М., 2010.
57.	Шелайкин Р.С. Гражданско-правовые обязательства, обеспечивающие выполнение отдельных специфических задач ОВД: автореф. дисс. канд. юрид. наук.	СПб, 2006.
58.	Галанов А.С. Административно-правовые меры обеспечения экологической безопасности, применяемые милицией: Автореф. дисс. канд. юрид. наук.	М., 2001.

59.	Ежов Ю.А. Административно-правовая деятельность экологической милиции: Автореф. дисс. канд. юрид. наук.	М., 2002.
60.	Лапина М.А. Теоретические и организационно-правовые основы реализации экологической функции государства органами внутренних дел: Автореф. дисс. докт. юрид. наук.	М., 2002.
61.	Борчашвили И.Ш. Причины экологических преступлений.	Караганда: КВШ ГСК РК, 1997.
62.	Борчашвили И.Ш. Экологические преступления: понятие и квалификация.	Караганда: КВШ МВД РК, 1995.
63.	Иманбаев С.М. Уголовно-правовая и криминологическая характеристика незаконных охоты и добычи водных животных и растений.	Караганда: КВШ КНБ РК, 1998.
64.	Кабдуев А.Е. Уголовно-правовая охрана земельных отношении в Республике Казахстан: Дисс. канд. юрид. наук.	Караганда, 2004.
65.	Куставлетов С.М. Уголовно-правовая характеристика загрязнения, засорения и истощения вод, загрязнения атмосферы и порчи земли.	Караганда: КЮИ МВД РК, 2000.
66.	Плешаков А.М. Экологические преступления: концепция и система понятий.	//Государство и право. - 1993. - № 8.
67.	Сейтхожин Б.У. Ответственность за незаконную порубку деревьев и кустарников по законодательству Республики Казахстан.	Караганда: Карагандинский юридический институт, 2000.
68.	Умирбаева З.А. Нарушение экологических требований при производстве и использовании экологически потенциально опасных химических, радиоактивных, и биологических веществ: социально и уголовно-правовые аспекты: Дисс. канд. юрид. наук.	Караганда, 2002.
4. Интернет қайнар көздері.		
	Сокова З.К. Гражданско-правовой договор в сфере функционирования органов внутренних дел	hse.ru>data/2012/07/18/1257567388

2019-2020 оқу жылының 6 семестріне арналған

Заң институтының күндізгі оқыту факультеті (2017 ж.а.) 3 курс курсанттары үшін
«Қазақстан Республикасының Экологиялық құқығы» пәнінен

ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАР

Кредит саны-1 (45сағат)

№№ р/н	Тақырыптың тізімі	Тақырыптың атаулары	Аудиториялық сағат			КООЖ	КӨЖ
			дәріс	Семинарлық сабақ	Тәжірибелік сабақ		
1	1	Экологиялық құқық құқық саласы ретінде.	1	1		1	3
2	2	Қазақстан Республикасының табиғи ресурстарына меншік құқығы.	1	1		2	2
3	3	Қоршаған табиғи ортаны және табиғатты пайдаланудың механизімі.	1	1		2	2
4	4	Қазақстан Республикасы ПО экологиялық қызметі.	1	1		2	2
5	5	Жерді пайдаланумен қорғаудың құқықтық режимі.	1	1		2	2
6	6	Жер қойнауы және суды пайдаланудың құқықтық режимі.	1	1		2	2
7	7	Жануарлар әлемін қорғау және пайдаланудың құқықтық режимі.	1	1		2	2
8	8	Атмосфералық ауаны құқықтық қорғау. Экологиялық қолайсыз аумақтардың құқықтық режимі.	-	1		2	0
		Барлығы:	7	8		15	15

2.8. Сабақтар жоспары

Тақырып № 1. Экологиялық құқық саласы ретінде

Сабақ 1

Дәріс - 1 сағат

Дәріс жоспары:

1. Экологиялық құқық саласы ретінде.
2. Қазақстан Республикасы экологиялық заңнамасы.
2. Ішкі істер органдарының қызметкерлеріне экологиялық құқықты оқытудың маңызы.

Дәрістер тезісі:

1. Болашақ ұрпақ алдында шешімін таппаған елеулі экологиялық проблемалар бар, бұл проблемалар әр түрлі жолдармен шешілуі мүмкін. Аталған проблемаларды шешу үшін заңгерлердің құқықтық әдістері. Ол басқаларынан экологиялық – арнайы құқықтық нормалар, оларға бекітілген шаруашылық және өзге қызметтерге қойылатын экологиялық талаптар, экологиялық құқық бұзушылықтардың заңды жауапкершілік шаралары және т.б. жататын ерекше құралдармен ерекшеленеді. Көрсетілген нормалар өз жиынтығында экологиялық құқықты құрайды.

Қазіргі экологиялық құқықты реттеу пәні ретінде келесі қатынастар шығады:

- жеке, заңды тұлғалардың және мемлекеттің экологиялық құқықтары мен заңды мүдделерін қорғау бойынша;
- қоршаған табиғи ортаны қорғау бойынша (табиғатты қорғау қатынастары);
- табиғат ресурстарын тиімді қолдану бойынша (табиғи ресурстық қатынастар);
- табиғи ресурстардың меншіктік қатынастары;
- экологиялық басқару бойынша қатынастар;
- экологиялық жауапкершілікті жүзеге асыру бойынша қатынастар.

Оларды талдап қорыта келе қоғамдық экологиялық қатынастар ретінде белгілеуге болады.

Қоғамдық экологиялық қатынастар – экологиялық құқықтар мен заңды мүдделерді не экологиялық міндеттерді жүзеге асыру жөнінде туындайтын субъектілер арасындағы қоғамдық өзара байланыс.

Табиғи құбылыстармен байланысты барлық қатынастар экологиялық болып табылмайды, тек қатынас мәні келесі үш белгілерге ие болатындар ғана жатады:

шығу тегінің табиғи көзі, яғни аталған мән жасанды құрылмаған, ол керісінше табиғи жолмен қалыптасқан. Осының салдарынан экологиялық

қатынастардың мәнінің оны тауарлық-материалдық құндылықтарынан ерекшелетін құны болмайды;

қоршаған табиғи ортамен өзара байланыспен, яғни аталған мән табиғи экожүйе құрамында жұмыс істейді. Экологиялық болып табылмайды, мысалы, өмір сүрудің табиғи ортасынан алынған жабайы жануарлар мен құстарды ұстау бойынша қатынастар, өндірісте және тұрмыста суды, газ бен басқа пайдалы қазбаларды пайдалану бойынша қатынастар. Бұл қатынастар құқықтың өзге салаларының нормаларымен реттеледі;

аталған мән қоршаған табиғи ортаның сапасын қамтамасыз етуге, тіршілікпен қамтамасыз ету қызметін орындауға және сол арқылы қоғам үшін құндылықтарды көрсетуге қабылеттілігімен қорытындыланатын әлеуметтік-экологиялық құндылықтармен. Экологиялық құқықпен табиғат құбылыстары, қоршаған табиғи ортаның сапасын қамтамасыз ету міндеті мен қоғам мүдделеріне қайшы тұратын апатты күштер қорғалмайды (мысалы, топырақтың азуы, селдер, су тасқындары, шөлдену және т.б.).

Экологиялық құқық саласы ретінде құқықтық реттеу әдісімен сипатталады.

Экологиялық қатынастарды құқықтық реттеу әдісі құқықтық реттеулердің жариялық-құқықтық және жеке меншік-құқықтық әдістерінің үйлесуін көрсетеді.

«Экологиялық құқық» саласын құқықтық реттеу мәні мен әдісін біле отырып, келесі анықтаманы тұжырымдауға болады.

Экологиялық құқық – бұл экологиялық құқықтар мен заңды мүдделерді не экологиялық міндеттерді жүзеге асыру бойынша туындайтын қоғамдық экологиялық қатынастарды реттейтін құқықтық нормалардың жиынтығы.

2. Құқықтың жеке саласындағы экологиялық құқықты шығару үшін маңызды жағдай тек құқықтық реттеудің ерекше мәнінің болуы емес, сонымен бірге экологиялық құқық көздерінің дамыған жүйесінің болуы болып табылады.

Экологиялық құқық көздері нені құрайды және олар қалай экологиялық заңмен өзара қатынаста болады?

Құқық көздері деп құқықты білдірудің сыртқы түрі түсіндіріледі. Құқық көздері нормативтік акт, құқықтық ғұрып, сот прецеденті, нормативтік шарт, ғылыми-құқықтық доктрина болып табылады. Әрине, аталғандардың барлығы Қазақстан Республикасының экологиялық құқық көздеріне жатпайды. Біздің мемлекетте құқық көздері ретінде нормативтік акт, құқықтық ғұрып, шарт танылады.

Экологиялық құқық көздерінің келесі ұғымын беруге болады – бұл қоғамдық экологиялық қатынастарды реттейтін нормаларды көрсетудің сыртқы нысаны.

Экологиялық заңнама деп белгіленген тәртіпте қабылданған және қоғамдық экологиялық қатынастарды реттейтін нормативтік құқықтық актілердің жиынтығы түсіндіріледі.

Экологиялық заңнама жүйесіне кіретін экологиялық құқықтың негізгі көздері болып табылады:

- Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 9 қаңтардағы Экологиялық кодексі;
- Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 20 маусымдағы Жер кодексі;
- Қазақстан Республикасының «Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы» 2010 жылғы 24 маусымдағы Заңы;
- Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 9 шілдедегі Су ресурсы;
- Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 8 шілдедегі Орман кодексі;
- «Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы» Қазақстан Республикасының 2004 жылғы 9 шілдедегі Заңы;
- «Ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы» Қазақстан Республикасының 2006 жылғы 7 шілдедегі Заңы;
- «Халықтың радиациялық қауіпсіздігі туралы» Қазақстан Республикасының 1998 жылғы 23 сәуірдегі Заңы;
- «Атом энергиясын пайдалану туралы» Қазақстан Республикасының 1997 жылғы 14 сәуірдегі Заңы;
- «Арал өңіріндегі экологиялық қасірет салдарынан зардап шеккен азаматтарды әлеуметтік қорғау туралы» Қазақстан Республикасының 1992 жылғы 30 маусымдағы Заңы;
- «Семей ядролық сынақ полигонындағы ядролық сынақтардың салдарынан зардап шеккен азаматтарды әлеуметтік қорғау туралы» Қазақстан Республикасының 1992 жылғы 18 желтоқсандағы Заңы.

Аталған заңдардан басқа Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулылары, Қазақстан Республикасы Президентінің Жарлықтары, министрліктер мен ведомстволардың бұйрықтары сияқты заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілердің орасан зор саны болады.

«Қазақстан Республикасының «жасыл экономикаға» көшуі жөніндегі тұжырымдама туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2013 жылғы 30 мамырдағы Жарлығының ерекше маңызы болады.

3. Қоршаған табиғат ортасын қорғау облысындағы ҚР ішкі істер органдарының міндеттері болып табылады: экологиялық құқық бұзушылықтарды және қылмыстарды анықтау, алдын алу және ашу, табиғи объектілерді қорғау, экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету, өзге мемлекеттік органдармен карантиндік, санитариялық-эпидемияға қарсы және табиғатты қорғау іс-шараларын бірлесіп өткізуге қатысу, оның ішінде төтенше жағдайлар кезінде браконьерлікпен күресуде табиғатты қорғау органдарына көмектесу.

«Қазақстан Республикасының ішкі істер органдары туралы» Қазақстан Республикасының 2014 жылғы 23 сәуірдегі жаңа Заңындағы 6-бап, 2-бөлім, 15-тармағында ішкі істер органдарының карантиндік, санитариялық-эпидемияға қарсы және табиғатты қорғау іс-шараларын өткізуге қатысу құқығы белгіленген. Бұл аталған заңның кемшілігі болып табылады, себебі алдыңғы заңда 1995 жылдың 21 желтоқсанында мұндай өкілеттік міндет сияқты бекітілген.